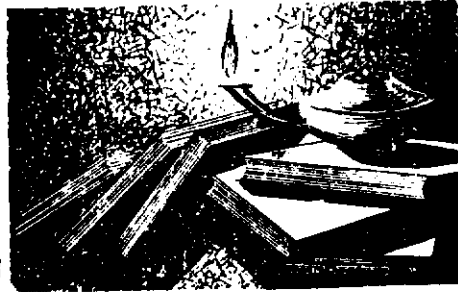

علی فروتن

کشف معجزات قرآن به کمک کامپیوتر

کامپیوتر ، ماشین معجزه گر عصر ما به کمک محققان آمده و با توجه به اینکه کاری را که کامپیوتر در یک دقیقه می تواند انجام دهد گاهی عمر چند نسل برای انجام آن کفایت نمی کند ، می توانیم بسیاری از اسرار قرآن را به وسیله آن کشف کنیم که چگونگی آنرا در این مقاله می خوانید .

قرآن، کتابی است جاودانه و دارای ابعاد گوناگون و بطون مختلف، که در هر زمان، اندیشه پیشرفته، به بطنی از آن بی برد و محققان مختلف ، در هر رشته از معارف انسانی، می توانند بعدی از آن را کشف کنند و پژوهش در آن، تنها در انحصار عرفا، فقها، فلاسفه، متخصصان علوم قدیم و الهیات نیست . اینکه امروز ، حتی دانشمندان رشته های علوم

دقیقه چون طبیعیات و ریاضیات و نیز متخصصان علوم جدید انسانی - چون روانشناسی، جامعه‌شناسی فلسفه تاریخ - از آن، نکته‌های علمی دقیق و نوی استنباط می‌کنند، خود نشانه آن است که این معجزه کلام، دارای ظرفیت‌های مختلف و متنوعی است که در تصویر اندیشه‌های يك تیپ و پروژة يك فرهنگ و يك زمان نمی‌گنجد.

کارمحققی که چندی پیش کوشیده است تا پیشرفته‌ترین اثر علمی و صنعتی زمان ما، یعنی کامپیوتر را که مظهر تمدن جدید بشری است، برای تحقیق در یکی از ابعاد قرآن استخدام کند کاری است که هم از نظر علمی، و هم از نظر اسلامی، درخور ستایش است و شایسته است که حوزه‌های علمی دنیای اسلام، آن را جدی تلقی کنند و در صورتی که دارای ارزش علمی قابل توجهی باشد، به تقویت مادی و معنوی این محقق، اقدام نمایند.

این کار در ایران نیز از يك سال پیش آغاز شده است و يك گروه قرآن شناس - مرکب از مهندسان متخصص کامپیوتر و آشنایان به قرآن - مشغول تبدیل حروف قرآن اندبه علائم فنی، بطوری که کامپیوتر بتواند بخواند، و انتقال این علائم، از جدول به کارت‌های مخصوص ماشین، به صورتی که بتوانیم يك نسخه کامل و دقیق از قرآن، با علائم، یعنی با زبان کامپیوتر تدوین کنیم با داشتن چنین نسخه‌ای از قرآن است که همیشه می‌توان از کامپیوتر، درباره قرآن سؤال کرد و جواب گرفت. کامپیوتر دارای قسمتی است بنام «حافظه کامپیوتر» که برای يك بار می‌توان نسخه فنی قرآن را در آن قرارداد و ماشین، متن آنرا برای همیشه در حافظه خود ضبط خواهد کرد و شما، هر گاه که بخواهید، می‌توانید به سادگی سؤالات خود را برایش مطرح کنید و به سرعت جواب بگیرید. این نسخه، اکنون با زحمات شبانه‌روزی چند تن از متخصصان فنی و اسلامی - که عاشقانه کار می‌کنند - تهیه شده و برای کار آماده است.

قرآن يك منظومه کامل آفرینش است. چنین می‌نماید که خداوند دو گونه جهان ساخته است: با عناصر، طبیعت را، و با کلمات، قرآن را. علوم طبیعی و ریاضی که در ارتباط میان پدیده‌های طبیعی و عناصر، نظمی دقیق و روابطی حساب شده و علمی و خارق‌العاده کشف کرده که با منحنی‌های ریاضی و فرمول‌های علمی بیان می‌شود، این حقیقت را ثابت می‌کند که در طبیعت شعوری بزرگ و اراده‌ای خود آگاه و دارای هدف بکار گرفته و بنا بر این ساخته تصادفات و یانبروهای نا آگاه نمی‌تواند باشد. این فرمول‌ها و این منحنی‌ها را، با وسایل تکنیکی دقیق بدست می‌آوریم.

اگر بتوانیم ثابت کنیم که میان آیات و نیز کلمات و حتی حروف قرآن نیز اندازه

کمیت‌ها و اعداد آماری وجود دارد که چنین نظام و نظم دقیق علمی را حکایت می‌کند ، می‌توان آن‌را با فرمولهای درست ریاضی و منحنی‌های طبیعی و محاسبات علمی نشان داد و اثبات کرد که از قبیل جهاد، نماز، زکوة، هجرت، توحید، شرك، نفاق، صبر، توکل، تقوی، کوشش، ضعف، درجات قلت و کثرت، مشخص و هماهنگ و طبق فرمولهایی قابل محاسبه در این کتاب عنوان شده است، می‌توان به این نتیجه رسید که قرآن در عین حال که يك «کتاب» است و چنانکه ارقام بسیار ساده‌اش نشان می‌دهد، کتاب «خواندنی» است يك موجود طبیعی است با يك ساختمان علمی، يك «آفرینش»! استخراج این دانسته‌ها از قرآن و نتیجه‌گیری از آن، کار مغز آدمی است ولی جمع چند قلم اطلاعات محدود از این قبیل، به کار محاسباتی صدها تن و یا صدها سال بستگی دارد که چون عملاً چنین امکانی نیست، این دانسته‌ها همچنان مجهول می‌ماند و در نتیجه، مطالعه و بررسی آن از طرف مفسر محقق، غیر ممکن می‌شود، به خصوص که ذهن خسته می‌شود، خطا می‌کند و تحت تأثیر کلیات و حوادث مختلف قرار می‌گیرد، که ضریب اشتباه را در چنین کار طولانی بسیار بالا می‌برد.

* * *

کامپیوتر ماشینی است که در مدت زمانی که نور فاصله يك متر را طی می‌کند، می‌تواند يك عمل ریاضی انجام دهد و می‌دانیم که نور در هر ثانیه سیصد میلیون متر سرعت دارد يك چنین قدرت معجزه‌آسای محاسباتی، که امروز در دسترس محققان قرار گرفته، آنان را واداشته است که حتی در پژوهشهای ادبی نیز از آن استمداد کنند از این طریق امروز توانسته‌اند در حل بسیاری از مشکلات تاریخی و ادبی، موفقیت‌های جالبی بدست آورند. مثلاً چند اثر مشکوک از داستان و نمایشنامه وجود دارد که به «شکسپیر» منسوب است ولی نتیجه تحقیقات مداوم محققان در مورد آنها به جایی نرسیده است، کامپیوتر به آنها جواب داده است که برخی از این آثار نه تنها از «شکسپیر» نیست بلکه از «بیکن» است. البته چنین جواب معقول و محققانه‌ای، از چیزی شعوری مثل کامپیوتر، باور کردنش مشکل است، ولی احتیاج به توضیح مختصری دارد. این کار را در ادبیات فارسی می‌کنیم:

کتاب «یوسف و زلیخا» منسوب به «فردوسی» است اشعار آن سست است و در عین حال می‌گویند «فردوسی» بعد از «شاهنامه» به نظم آن پرداخته است. زبان شاهنامه را استخراج می‌کنیم و سپس به صورت ملاک‌های ثابت سبک شعر فردوسی، تدوین می‌نماییم. از کامپیوتر می‌پرسیم شاهنامه چند هزار «کلمه» دارد؟ برق آسا جواب می‌دهد. می‌پرسیم

چند درصد، کلمات عربی به کار رفته؟ جواب می‌دهد مثلاً ۰.۱۱٪ حروف اضافه (با) را چگونه به کار می‌برد؟ مثلاً ۰.۳۵٪ به صورت (اباك)، ۰.۴۰٪ (با)، ۰.۲۵٪ (را) به جای حروف اضافه ۰.۸۹٪، علامت مفعول صریح ۰.۱۱٪، کلمات شب، بامداد، غم، عشق، دین، خدا، جهان، بهار، دریا، را به چه نسبت به کار می‌برد؟

جهان، بهار، دریا ...

۴۵، ۶۳، ۱۲، ۳، ۲، ۷، ۸۵، ۴۴، ۱۵۱، ۰۰۰

به این طریق، «مختصات لفظی» زبان فردوسی را، هر چه بیشتر، از شاهنامه بیرون می‌آوریم به همین ترتیب درباره یوسف و زلیخا عمل می‌کنیم اعدادی که درباره مختصات مشابه این دو اثر بدست آمده به این طریق است:

«شاهنامه»: ۱۱، ۳۵، ۴۰، ۲۵، ۸۹، ۱۱، ۴۵، ۶۲، ۱۲، ۳، ۲، ۷، ۸۵، ۴۱، ۱۵

«یوسف و زلیخا»: ۸، ۲، ۹۸، ۲۱، ۷۹، ۵، ۷، ۸۵، ۹۵، ۴۲، ۴، ۱۱، ۱۴، ۳۰

این دو ستون اطلاعات را کامپیوتر برق‌آسا در اختیار محقق قرار می‌دهد. محقق با يك مقایسه سریع می‌بیند مختصات سبك شعری یوسف و زلیخا، نه تنها با شاهنامه سازگار نیست، بلکه با آن متناقض است.

در نتیجه می‌تواند حکم کند این کتاب سروده فردوسی نمی‌تواند باشد، اگر مختصات سبك شعرای دیگر فارسی زبان را، از روی آثارشان با کامپیوتر استخراج کنیم (یا داشته باشیم) با مقایسه نسبت‌هایی که از سبك سخن یوسف و زلیخا داریم، با نسبت‌های آنان، می‌توانیم به این نتیجه جالب برسیم که سراینده یوسف و زلیخا نه فردوسی است و نه هیچیک از شعرایی که در زبان فارسی می‌شناسیم.

استخراج خصوصیات و مختصات سبك بیان را، ما درباره سبك‌های ادبی (مثلاً در شعر خراسانی، عراقی، اصفهانی، بازگشت، نو) می‌توانیم استنباط کنیم و نیز درباره هر دوره از ادوار تاریخی ادبیات فارسی. آنگاه اگر شاعر سراینده یوسف و زلیخا را نمی‌توانیم پیدا کنیم - چون در ادبیات حضور ندارد - لااقل سبك آن را و نیز عصر آن را به سرعت می‌توانیم تعیین کنیم.

بی‌شك مجموعه این اطلاعات را ذهن عقلا می‌تواند جمع‌آوری کند ولی عملاً ممکن نیست، زیرا آنچه را که در يك دقیقه می‌توان از کامپیوتر گرفت، عمر چند نسل هم برای انجامش کفایت نمی‌کند. آرزو داریم روزی از این طریق درباره «نهج البلاغه» و نیز متون احادیث پیغمبر و هر يك از ائمه تحقیق کنیم. مثلاً دراستناد خطبه «شقشقیه» به حضرت امیر (ع) برخی تشکیک می‌کنند. نامه‌ها و خطبه‌های مستند حضرت وجود

دارد. مختصات آن را می‌توان استنباط کرد و با مختصات زبان شمشقیه سنجید اگر با هم متناسب بود (نه منطبق) می‌توان استناد آن را به حضرت امیر (ع) تایید نمود. البته در نتایج این تحقیقات نباید مبالغه کرد ولی اگر نتایجی که از این راه بدست می‌آید، با آنچه از طریق معمول تحقیق بدست آمده، هماهنگ بود، می‌توان نسبت به صحت استنتاج خود در این مورد یقین حاصل کرد. اما کار تحقیقی درباره قرآن، از این طریق، بسیار مفصل، با ارزش و در عین حال ساده است. نتایجی که بدست می‌آید به قدرت هوش، ذوق، مهارت و ابتکار محقق در شیوه‌های بدیع تحقیقی بستگی دارد زیرا سؤالاتی که از کامپیوتر درباره قرآن یا هر متن دیگر می‌توان کرد، نامحدود است. مثلاً می‌خواهیم از کامپیوتر، يك «سؤال مرکب» درباره قرآن بکنیم. درباره «صبر» تحقیق می‌کنیم. کلمه صبر چند بار در قرآن آمده است؟

در مقایسه با کلماتی چون جهاد، زکوة، ایمان، امر بمعروف و نهی از منکر، صلوة عدل، حکمت و ... به چه نسبتی به کار رفته است؟ کامپیوتر همه را به سرعت جواب می‌دهد، به سادگی می‌توانید يك منحنی رسم کنید و میزان دقیق تکیه قرآن را بر هر يك از این معانی بدست آورید. سپس درباره خود صبر، تحقیق را ادامه می‌دهید. می‌پرسید کلمه صبر چند بار در آیات همراه با مشتقات جهاد، ایمان، علم، تقوی آمده است؟ جوابها شما را آگاه می‌کند که قرآن رابطه صبر را با هر يك از این معانی به چه نسبتی بیان کرده است. گذشته از این تناسبها، شما را به ابعاد گوناگون معنای صبر راهنمایی می‌کند. همین تحقیق را می‌توانید درباره تمامی اصطلاحات اساسی - که پایه‌های اعتقادی ما هستند - انجام دهید. نتایج کلی که از مجموعه این اطلاعات انبوه می‌توان به دست آورد، در حساب نمی‌آید.

هدف گروه «قرآن شناس» - که با کامپیوتر کار می‌کند - این است که با طرح هزاران سؤال و به دست آوردن اطلاعات بی‌شماری از این قبیل، يك بایگانی کامل از این اطلاعات ایجاد کند تا به عنوان منبع بزرگ و غنی تحقیق همیشه در دسترس محققان و مفسران قرآن قرار گیرد، تا بدون آنکه احتیاج بکار ماشین داشته باشند، بتوانند هر اطلاعی را که بخواهند به سادگی کسب کنند. این بایگانی، صدها هزار اطلاعات دقیق و آماری را در بر خواهد داشت.

* * *

اعجاز قرآن را چگونه می توان اثبات کرد؟

این کار بسیار ساده است. اتفاقاً از همین طریق می توان اعجاز قرآن و منشاء الهی این کلام را، به گونه ای قطعی و صریح اثبات نموده به طوری که هر ذهن علمی، مذهبی، یا غیرمذهبی ناچار است به آن اعتراف کند، زیرا در اینجا کامپیوتر است که سخن می گوید، نه روحانی، زبان اعداد است که حرف می زند، نه زبان فلسفه و کلام و الهیات و ادبیات و عرفان... که بتوان آن را بر تعصب پیشداوری، یا روح مذهبی مفسر حمل کرد. چنانکه به آن اشاره کردم، کافی است ثابت شود که قرآن در عین حال که يك کتاب است، حرف زدن منطقی و معقول است درباره مسائل مختلف علمی و اعتقادی... و يك پدیده طبیعی زنده است. مثل طبیعت، مثل يك موجود جاندار. کلمات و آیات همچون عناصر اولیه و اعضاء تشکیل دهنده، طبق نظمی دقیق و حساب شده و علمی با هم ترکیب شده اند. و شماره عناصر، مکررات، فاصله ها، طول اعضاء... همه، نسبت هایی را حکایت می کنند که با فرمولهای ریاضی به صورت سخن هایی کامل و طبیعی و «نرمال» تفسیر و توجیه می شوند.

چنین نظمی، هرگز نمی تواند در کلمات و جملات هیچ متنی - از شعر و نثر وجود داشته باشد. برای آنکه ذهن خوانندگان به این مسئله نزدیک شود، يك نمونه بسیار ساده را مثال می زنیم که قدمای ما کشف کرده اند، تا آنجا که من اطلاع دارم چند نسخه از قرآن وجود دارد که با خط معمولی و یکنواخت و يك قلم نوشته شده است، از آغاز تا انجام قرآن، يك نظم مشابه در تمام صفحات تکرار می شود. (۱)

هر صفحه یازده سطر، هر سطر از بالا با حرفی شروع می شود که قرینه آن از پائین! اما شماره سطرهای هر صفحه چون طاق است، يك سطر در وسط (سطر ششم) بدون قرینه می ماند همین حالت در صفحه مقابل آن نیز وجود دارد، یعنی در این دو صفحه مقابل هم، سطرهای ششم تنها مانده اند. این دو با هم قرینه شده اند! و هر دو با يك حرف شروع میشوند برای کشف چنین نظمی، تنها کاری که ناسخ کرده است این است که نقطه شروع را در متن قرآن پیدا کرده است و سپس تا پایان قرآن، خود بخود چنین نظمی تعقیب شده است.

● (نقل و تلخیص از فلق، نشریه دانشجویان، بتقل از مجله خواندنیها شماره ۸ سال ۳۹)

۱- نسخه ای از اینگونه، در کتابخانه مسجد گوهرشاد و نسخه ای از آن در افغانستان که آقای «خدیدو جم» فتوکپی از دو صفحه آن را با توضیحاتی در مجله «آستان قدس» مشهد چاپ کرده اند.